

Økonomisk politik

Godkendt den 23. februar 2021

Økonomisk politik

Den økonomiske politik definerer de overordnede økonomiske målsætninger og styringsprincipper, som gælder i Norddjurs Kommune. Formålet med politikken er at sikre, at kommunens indtægter bliver anvendt på en måde, som sikrer størst værdi for borgerne, samt at der er økonomisk råderum til politisk prioritering.

Overordnede økonomiske målsætninger

- Der skal være strukturel balance i det enkelte år. Det vil sige, at overskuddet på den skattefinansierede drift som minimum skal dække anlægsudgifter samt afdrag på lån på det skattefinansierede område.
- Målet hæves over en årrække fra de nuværende 150 mio. kr. til en gennemsnitlig kassebeholdning på ca. 175 mio. kr. svarende til 4.800 kr. pr. indbygger.
- Servicerammen overholdes såvel i budget som i regnskab.
- Der skal være en årlig afvikling på mindst 10 mio. kr. af kommunens gæld excl. ældreboliger. I budgetopfølgningerne er der indført en løbende information om gældsstørrelsen og gældsafviklingen.
- Anlægsudgifterne skal årligt udgøre 100 mio. kr. set over en årrække svarende til 2.700 kr. pr. indbygger.
- Det skal tilstræbes i budgetlægningen, at den tekniske serviceramme udnyttes fuldt ud under forudsætning af fortsat strukturel balance i budgettet. Der indarbejdes en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen. I henhold til budgetloven er det muligt at afsætte op til 1% af serviceudgifterne i reserve svarende til ca. 18 mio. kr. for Norddjurs Kommune, og set i det lys indarbejdes der en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen (aktuelt som pulje til værn om servicerammen og pulje til administrative korrektioner).
- Gældsprocenten skal nedbringes. Gældsprocenten er et udtryk for den andel som langfristet gæld ekskl. gæld vedrørende ældreboliger udgør i forhold til årets samlede skatteindtægter.
- Der indarbejdes et årlig effektiviseringsbidrag indenfor servicerammen. Den løbende effektivisering skal bidrage til en langsigtet økonomisk stabilitet med færrest mulige konsekvenser for borgerne og skabe et økonomisk råderum for politiske prioriteringer.

Ovenstående overordnede målsætningerne er oplistet i et forslag til en prioriteret rækkefølge. Strukturel balance står først, da det er en grundlæggende forudsætning for en sund økonomi og samtidigt et lovpligtigt krav. Dernæst er målet om en robust kassebeholdning prioriteret, da det er en nødvendighed til imødegåelse af udsving i kommunens indtægter og udgifter og dermed sikre den daglige drift af kommunens økonomi.

Den økonomiske politik tager afsæt i den nye kurs, der blev en del af budgetaftalen for budget 2019 - 2022. Baggrunden for iværksættelsen af den nye økonomiske kurs, tager udgangspunkt i de økonomiske udfordringer der var grundlaget for budget 2019.

Formålet er at skabe en solid balance mellem de økonomiske muligheder og de fremtidige investeringer. Herunder at værne om et budget i balance, der er med til at skabe en mere robust økonomi, så der skabes plads til at prioritere målrettede investeringer i kommunens lokale styrkepositioner og medvirke til den størst mulige velfærd. Norddjurs Kommune skal således også fremover være et attraktivt sted at bo, arbejde og leve.

Den økonomiske politik, skal være en aktiv del af arbejdet med budgetopfølgningerne, således at principperne og målsætningerne vil være en naturlig del af budgetkontrollen.

Politikken skal godkendes og revideres minimum én gang i hver valgperiode, således at den til enhver tid siddende kommunalbestyrelse har indblik i de økonomiske retningslinjer, som forvaltningen agerer i henhold til.

Service ramme

Budgettet indenfor service rammen skal overholdes både ved budgetlægningen i form af udnyttelse af den tekniske service ramme, samt ved regnskabsaflæggelsen for at overholde økonomiaftalen mellem KL og regeringen.

Formålet med en udnyttelse af den tekniske service ramme er at sikre, at vækstpotentialet som indregnes i den tekniske service ramme udnyttes, da den tekniske service ramme for et nyt budgetår tager afsæt i kommunens seneste budget ramme.

Tillægsbevillinger

I lighed med tidligere år kan der fortsat ikke påregnes tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdningen i årets løb. I tilfælde af forventede budgetoverskridelser og evt. ønsker om nye aktiviteter angiver det enkelte fagudvalg kompenserende besparelser eller merindtægter indenfor fagudvalgets eget område. Kommunalbestyrelsen har vedtaget 3 hierarkiske principper til imødegåelse af tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdningen.

Princip 1

Hvis der kommer uforudsete og udefra kommende udgifter, skal det politiske eller de politiske udvalg foretage en omprioritering indenfor egen ramme for at finde finansieringen.

Princip 2

Der afsættes hvert år i forbindelse med det tekniske budget en pulje til administrative ændringer på 5 mio. kr. under økonomiudvalget, som de enkelte politiske udvalg kan ansøge finansiering fra i forbindelse med udefrakommende uforudsete udgifter. Udvalget afdrager eventuelt lånet over de næste 1-5 år afhængigt af beløbets størrelse. Der skal findes finansiering til puljen, hvilket kræver en prioritering. Uforudsete udgifter kunne f.eks. være påbud fra arbejdstilsynet m.m.

Princip 3

I helt ekstraordinære tilfælde ved udefra kommende udgifter, hæfter de øvrige stående udvalg også. Eksempelvis de to udvalg, der måtte have en aktie i sagen.

Clearings-/koordineringsprincip for overførsler

For at værne om den enkelte aftaleholders tilskyndelse til at sikre en langsigtet økonomisk balance er det vigtigt, at der er overførselsadgang mellem årene. Samtidig er det vigtigt at sikre kommunens likviditetsstyring og sikre overholdelse af servicerammen. Dette sikres ved at indarbejde en pulje i forbindelse med budgetlægningen til at imødegå en delvis anvendelse af overførslerne i et givent år og ved et clearings-/koordineringsprincip for brug af overførsler.

Grænseværdierne for overførsler mellem årene udgør 5 pct. grænse for positive overførsler og 2,5 pct. for negative overførsler.

- Ved positiv overførsel større end 5,0 procent af aftaleenhedens samlede budgetramme skal aftaleholderen kort redegøre for baggrunden for overførslen i forbindelse med regnskabsafslutningen.
- Ved negativ overførsel større end 2,5 procent af aftaleenhedens samlede budgetramme skal aftaleholderen udarbejde en handleplan til indsats for at rette op på forbruget.

Den enkelte aftaleholder kan anvende op til 20% af sin samlede driftsoverførsel på servicerammen i et givent år, under hensyn til at fagudvalgets serviceramme overholdes.

Ønsker den enkelte aftaleholder at anvende mere, skal der koordineres indenfor udvalgets område. Undtaget fra dette princip er eksterne projektmidler, hvor der er fuld overførselsadgang og mulighed for at anvende 100 % af disse overførsler. Ekstraordinære situationer er undtaget fra dette princip. Fortsat under hensyn til at servicerammen overholdes.

Effektiviseringsbidrag

Der indarbejdes en fast årlig reduktion på af budgetrammen for serviceudgifterne gennem løbende og regelmæssige effektiviseringer. Den løbende effektivisering skal bidrage til en langsigtet økonomisk stabilitet med færrest mulige konsekvenser for borgerne og skabe et økonomisk råderum for politiske prioriteringer. Den foreløbige procentsats bliver fastsat af kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budgetproceduren og det sker på mødet i januar. Den endelige procent bliver endeligt fastlagt i forbindelse med budgetvedtagelse i oktober, hvor også økonomiaftalen, mængdereguleringer og den endelige budgetramme kendes.

Budgetanalyser

Budgetanalyser skal være med til at fremme et organisatorisk fokus og sigte samt et princip om intelligente investeringer, som kan bidrage til at forbedre kommunens økonomi både på udgiftssiden og indtægtssiden. Som led i at sætte en strategisk dagsorden udpeger økonomiudvalget på den baggrund hvert år 2-3 områder, hvor der udarbejdes budgetanalyser til brug i budgetprocessen.

Budgetanalyserne udvælges ud fra en turnusordning, hvor områder under pres har førsteprioritet, mens der også arbejdes ud fra en betragtning om, at alle områder over tid og ud fra en systematisk tilgang skal gennemgå en analyse.

Fagudvalgene kan i et vist omfang iværksætte budgetanalyser på eget område.

Skattegrundlaget

Målsætningen for Norddjurs Kommune er at skattegrundlaget i de kommende år skal udbygges bl.a. ved en aktiv bosætningsstrategi. En forbedring af skattegrundlaget skal således ske gennem dels vækst i indbyggertallet og dels via vækst i det gennemsnitlige indkomstniveau for indbyggere i Norddjurs Kommune.

Skatteprocenter og takster

Kommunen har mulighed for at hæve/sænke personskatten og derved øge/sænke indtægterne. Dette bør dog gøres i tæt koordinering med landets øvrige kommuner i forbindelse med budgetlægningen, og er afhængig af, hvad der konkret aftales i økonomiaftalen mellem regeringen og KL. Ejendomsskatten ligger i øjeblikket på det maksimale niveau, og kan ikke øges yderligere. I 2021~~9~~ er skatteprocenterne følgende: indkomstskat 26,3 pct. grundskyldspromillen er 34 for øvrige ejendomme og 7,5 for produktionsjord.

På serviceområderne vil det være naturligt, at taksterne fortsat holdes på niveau med de omkringliggende kommuner.

Gennemsnitlig kassebeholdning

Formålet med at have en likviditet af en vis størrelse er at kunne klare den daglige drift, udsving i kommunens udgifter, og samtidig have en mulighed for at foretage tilpasninger i løbet af året. Den gennemsnitlige kassebeholdning pr. indbygger bør ligge på niveau med landsgennemsnittet. Har kommunen samtidig stillet store garantier bør kassen derudover have en vis robusthed.

Ved at have en likviditet af en vis størrelse sikres det, at kommunen ikke er unødvendigt begrænset af likviditetshensyn, så kommunens indtægter er styrende for den økonomiske planlægning. Samtidig giver en kassebeholdning på 175 mio. kr. mulighed for at lave en mere langsigtet tilpasning, hvis indtægter eller udgifter ændrer sig væsentligt. Desuden giver det en større fleksibilitet i forhold til større anlægsprojekter, strategiske investeringer og investeringer med effektiviseringspotentiale.

Overholdelse af målsætningen om kassebeholdningen er under forudsætning af, at der lægges et realistisk budget med strukturel balance, og at spillereglerne omkring budgetopfølgning og kassefinansierede tillægsbevillinger bliver overholdt.

Likviditetsoversigten udarbejdes kvartalsvis ved udgangen af marts, juni, august og december og udsendes senest et måned efter til kommunalbestyrelsen, og vedlægges budgetopfølgninger og regnskabet til politisk behandling.

Anlæg

Den økonomiske politik skal styrke en aktiv, hurtig og fleksibel investeringspolitik. Derfor kan merindtægter ved salg af arealer og ejendomme anvendes til medfinansiering af strategiske udviklingsprojekter og til strategiske opkøb af arealer og ejendomme.

Ved behandling af alle anlægsbevillinger og rådighedsbeløb skal der samtidig tages bevillingsmæssig stilling til afledte driftsudgifter/-indtægter.

Udvalgene laver i forbindelse med budgetprocessen en prioritering af alle anlægsforslag indenfor eget udvalg, og prioriteringerne indgår i budgetforhandlingerne.

Anlægsinvesteringer skal fremmes hvis de skønnes at medvirke til kommunens generelle udviklingsmuligheder. Samtidig skal udgift til byggemodning og salg af grunde været baseret på en vurdering af markedsprisen. Det korrigerede anlægsbudget skal svare til det vedtagne budget for anlæg, hvorfor der kan indarbejdes en anlægsreserve til overførte anlæg, såfremt overførslen fra anlæg over flere år ikke med sikkerhed kan indarbejdes i budgettet.

I forbindelse med kommunalbestyrelsens årlige behandling af overførselssagen, skal der foretages en prioritering af hvilke anlæg der skal overføres til det efterfølgende år, og hvilke anlæg der i så fald skal udskydes til et senere år, hvis den indarbejdede anlægsreserve ikke giver det nødvendige råderum. Dette har til formål at sikre, at anlægsbudgettet vedtaget i forbindelse med årsbudgettet overholdes.

Der arbejdes strategisk med planlægningen for opkøb af jord, byggemodning og øvrige udviklingsprojekter, hvor der hvert år tages politisk stilling til emner, der skal indgå i de kommende budgetforhandlinger.

Tekniske korrektioner

Der indarbejdes tekniske korrektioner i det tekniske budget som følge af ny lovgivning og uforudsete og eksterne årsager. De tekniske korrektioner skal fremlægges til behandling og godkendelse i fagudvalgene og økonomiudvalget, på baggrund af direktionens behandling. Fagudvalgenes inddragelse i behandlingen, skal sikre strategien om en tydelig rolle og ansvar fra fagudvalgenes side.

Det tydeliggøres ved beskrivelse af de tekniske korrektioner om det vedrører justeringer indenfor servicerrammen, eller justeringer udenfor servicerrammen, som typisk drejer sig om forsørgelsesudgifter.

Mængdeændringer

I forbindelse med udarbejdelse af det tekniske budget indarbejdes mængdeændringer, som godkendes sammen med det tekniske budget. Mængdeændringerne udarbejdes på baggrund af befolkningsprognosen og tilodelingsmodeller.

Aftalestyring

Norddjurs kommune har aftalestyring via aftaleholdere, der er de budgetansvarlige ledere. Aftalerne revideres hvert år i forlængelse af budgetforliget. Aftalerne indeholder oplysninger om eller henvisninger til de økonomiske rammer, som aftaleholderen skal agere indenfor. Disse rammer fastlægges i forbindelse med den generelle budgetlægning i Norddjurs Kommune.

I de økonomiske principper for aftalestyring fremgår det, at aftaleenhederne har mulighed for at disponere frit på tværs af samtlige drifts- og udviklingskonti. Endvidere har aftaleholder frihed til - inden for aftalens økonomiske rammer - løbende at korrigere på bemandingsstørrelse og -sammensætning.

Det økonomisk styringsprincip i kommunen er dermed rammestyrt, hvilket betyder, at den enkelte aftaleholder, kombineret med muligheden for at opsparede midler overføres mellem årene, har mulighed for at skabe sig et ledelsesmæssigt råderum til nye prioriteringer og tiltag.